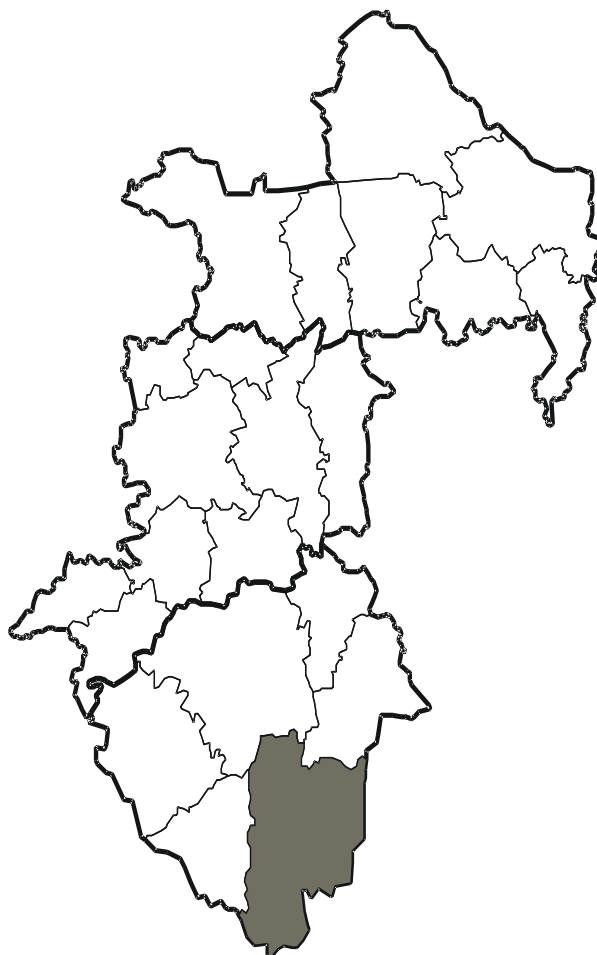

A NAGYKANIZSAI KISTÉRSÉG
SZOCIÁLIS SZOLGÁLTATÁSTERVEZÉSI KONCEPCIÓJA

2007.

KÉSZÍTETTE:

HERPAINÉ MÁRKUS ÁGNES VEZETÉSÉVEL:

ANTAL ZSUZSANNA

ARANY ORSOLYA VIRÁG

TARTALOMJEGYZÉK

1.	A SZOLGÁLTATÁSTERVEZÉSI KONCEPCIÓ IRÁNYAIT MEGHATÁROZÓ ADOTTSÁGOK, KÖRÜLMÉNYEK.....	3
	<i>Szakmapolitikai elvek és tervezett változások</i>	<i>3</i>
	<i>Törvényi háttér, normatíva.....</i>	<i>3</i>
	<i>Várható fejlesztési lehetőségek 2007-2013</i>	<i>4</i>
2.	A HELYZETELEMZÉS FŐBB MEGÁLLAPÍTÁSAI	5
3.	FEJLESZTÉSI IRÁNYOK, FELADATOK.....	6
3.1.	A NAGYKANIZSAI KISTÉRSÉG SZOCIÁLPOLITIKÁJÁNAK FÓKUSZA	6
	<i>Fejlesztési irányok.....</i>	<i>6</i>
	<i>Az egyes intézményi formák és szolgáltatások költséghatékonyabb biztosítása</i>	<i>7</i>
	<i>A térség szociálpolitikájának kiemelt célcsoportjai</i>	<i>8</i>
	<i>Nagykanizsai Kistérség Szociális Konceptiójának célrendszere.....</i>	<i>8</i>
3.2.	KERETEK BIZTOSÍTÁSA, SZABÁLYOZÁSI FELADATOK.....	9
	<i>Szabályozási feladatok</i>	<i>9</i>
3.3.	FEJLESZTÉSI JAVASLATOK	9
	<i>Szakmai ajánlás új szolgáltatások biztosítására</i>	<i>12</i>

1. A SZOLGÁLTATÁSTERVEZÉSI KONCEPCIÓ IRÁNYAIT MEGHATÁROZÓ ADOTTSÁGOK, KÖRÜLMÉNYEK

A szociális (- és gyermekvédelmi) szolgáltatások tervezésénél a helyi adottságok, a tényleges szükségletek, valamint a hatályos jogszabályi előírások mellett célszerű figyelembe venni a várható szakmapolitikai változásokat, a jogszabálytervezeteket, s nem utolsósorban a rendelkezésre álló, illetve bevonható hazai és nemzetközi (EU-s forrásokat).

Szakmapolitikai elvek és tervezett változások

Továbbra is – sőt egyre inkább – ösztönzi a Kormány a társulás, különösen a többcélú kistérségi társulás keretében saját intézményen keresztül történő feladatvállalást és –ellátást. Ezt támasztja alá a 2007-es évre vonatkozó költségvetés törvényben rögzített – a fenntartás módja szerint – differenciált normatív támogatások mértéke is.

Az egyik számottevő módosulás az aktív korú nem foglalkoztatott, rendszeres szociális segélyben részesülőket és családtagjaikat érinti. E szerint lehetőség nyílik a rendszeres szociális segélyben részesülő személy háztartásának, élettársának bevonására a közcélú foglalkoztatásba, az együttműködés lehetőségének biztosítása révén. A rendszeres szociális segély egy részét a tervezet – a családban nevelkedő gyermekek szükségleteit figyelembe véve - természetben is adhatóvá teszik.

A másik lényeges változás, hogy az alapszolgáltatások vonatkozásban meghatározásra kerülnek a szociális rászorultságnak vizsgálatára vonatkozó szabályok. A települési önkormányzat a szociális alapszolgáltatásokat valamennyi szociálisan rászorult személy részére köteles biztosítani. A szociálisan nem rászorult személy az alapszolgáltatást csak az önköltség megtérítése esetén veheti figyelembe.

A tartós bentlakásos intézményekben jelenleg működő, az átlagot jóval meghaladó minőségű elhelyezési körülményeket és szolgáltatásokat biztosító férőhelyek 2008. január 1-jétől fokozatosan normál férőhelyé alakulnak át.

Törvényi háttér, normatíva

A 2007. évi költségvetési törvény 8. számú mellékletének IV. fejezete tartalmazza a többcélú kistérségi társulások támogatási normatíváit.

E fejezet szerinti támogatások igénylésének általános feltételei a következők:

1. A Többcélú Kistérségi Társulásnak legalább három közszolgáltatási feladatot kell ellátni, melyek közül:

- a) egy feladat a közoktatási intézményi és szakszolgálati,
- b) második feladatként a szociális intézményi, szociális alapszolgáltatási, gyermekvédelmi szakellátási, gyermekjóléti alapellátási, illetve egészségügyi feladatok közül legalább egy feladat,
- c) további egy feladat, amennyiben a többcélú kistérségi társulás a b) pont szerinti feladatok közül csak egyet vállalt a települési önkormányzatok többcélú kistérségi társulásáról szóló 2004. CVII. törvény (a továbbiakban: Tkt. tv.) 2. §-ának (1) bekezdés a)-q) pontjai szerinti feladatok közül választható,

2. a fenti közszolgáltatási feladatokat *azonos körű településekre vonatkozóan* kell ellátni oly módon, hogy abban vagy a kistérséghez tartozó települések több mint fele vegyen részt, és lakosság száma meghaladja a kistérség lakosság számának 60%-át, vagy a települések 60%-a vegyen részt, a lakosság szám pedig az 50%-ot haladja meg.

3. a közszolgáltatási feladatokat a költségvetési törvény 8. mellékelt IV. fejezetében foglaltaknak megfelelően látja el,

4. a társulásnak el kell látni a kistérségi fejlesztési tanács feladatait.

Várható fejlesztési lehetőségek 2007-2013

A szociális és gyermekjóléti alapszolgáltatások jövőbeni fejlesztésénél az EU-s források bevonásának lehetőségeit is célszerű figyelembe venni, ezért röviden át kívánjuk tekinteni a fejlesztések jelenleg ismert elveit, feltételeit, valamint a támogatható tevékenységek körét.

A szociális alapszolgáltatások és a gyermekjóléti alapellátások infrastrukturális fejlesztésére a Nyugat-dunántúli Operatív Program kínál lehetőséget elsősorban ún. többcélú közösségi központokba integráltan.

Az indikatív műveletek között szerepel

- a család- és otthonközeli ellátások (házi segítségnyújtás, jelzőrendszeres segítségnyújtás, étkeztetés, közösségi ellátás, utcai szociális munka) fejlesztése,
- a nappali ellátások fejlesztése idősek, fogyatékkal élők, hajléktalanok, szenvedélybetegek részére;
- a gyermekek napközbeni ellátásának (bölcsőde, családi napközi, házi gyermekfelügyelet, óvoda) infrastrukturális fejlesztése,
- a szolgáltatáshiányos térségek lakói különböző szolgáltatásokhoz való hozzáféréseinek javítása (pl. falugondnoki szolgáltatások infrastrukturális fejlesztése).
- a fogyatékkal élők egyenlő esélyű hozzáférést biztosító feltételek kialakítása, az akadálymentesítés elvégzése.

A leromlott városrészek rehabilitációjára ugyancsak a régió Operatív Programja biztosít támogatást a városfejlesztési prioritás keretében. Ennek részeként lehetőség nyílik

- Közterületek kialakítása, felújítása – beleértve a közmű hálózatot, azbesztmentesítést;
- Közintézmények felújítása, bővítése (amennyiben új, a rehabilitáció céljait elősegítő közösségi programokhoz kapcsolódik), közösségi helyiségek kialakítása;
- Kulturális, sport és szabadidős létesítmények felújítása, bővítése;
- Több lakásos lakóépületek közös részeinek felújítása;

A bentlakást nyújtó szociális és gyermekvédelmi intézmények fejlesztésére a Társadalmi Infrastruktúra Operatív Program keretében lehet majdan pályázni. Ezen forrásból a már meglévő, nagylétszámú, korszerűtlen szociális és gyermekvédelmi bentlakásos ellátást nyújtó intézmények kiváltását (lakóotthonok, lakásotthonok létesítésére) kívánja elősegíteni a Kormány. Tekintettel arra, hogy a szolgáltatások fejlesztése nem, illetve csak indokolt esetben, eredményezheti a szolgáltatások fenntartására, működtetésére fordított közkiadások emelkedését, a bentlakásos intézmények bővítése nem tartozik a támogatható tevékenységek körébe.

A szakemberek képzése, a szükséges új szolgáltatási rendszer kialakításához szakértői segítségnyújtás, új megoldások és működési módok kialakítását, hálózatok együttműködését és képzését, hiányzó szolgáltatások és foglalkoztatási problémák enyhítését célzó fejlesztési programok a Társadalmi Megújulás Operatív Program forrásai biztosítják a következő hét évben.

2. A HELYZETELEMZÉS FŐBB MEGÁLLAPÍTÁSAI

- A nagy számú, többnyire apró és kistalvából álló térség lényegében egyközpontú (Nagykanizsa), amely nehezíti a közszolgáltatások hozzáférése szempontjából kívánatos mikrotérségek, illetőleg mikrotérségi központok létrejöttét.
- Az aprófalvas településszerkezetből adódó hátrányok (közlekedési nehézségek, helyi munkalehetőségek és alapvető köz- és egyéb szolgáltatások hiánya), valamint ezzel összefüggésben az elöregedés és elvándorlás jellemzik a térségben lévő települések nagy hányadát, melyekre az ellátórendszer nem kellőképpen felkészült (hiányzó alapszolgáltatások, a falugondnoki szolgálat hiányos lefedettsége)
- A szociális és gyermekjóléti szolgáltatásokkal kapcsolatban a rendelkezésünkre bocsátott különböző dokumentumok (megállapodások, kérdőív, helyi rendeletek) nem adnak világos képet a kistérség ellátottsági helyzetére vonatkozóan, s ezt a szóbeli tájékozódás alkalmával sem sikerült maradéktalanul tisztázni. Nem egyértelmű, hogy a Társulás mely ellátásokat vállalta fel, s hogy ezen felvállalt tevékenységekből ez idáig melyeknek sikerült eleget tennie. A Szolgáltatástervezési Konceptiót készítő szakértők bizonytalanságát fokozza az a társulási ülésre szánt előterjesztési javaslat is, amely a hajléktalanok nappali ellátását, mint létező térségi ellátást nevesít, ami nem egyezik a korábbi információkkal. Az egymásnak ellentmondó információk miatt ezen anyagot készítői – a különféle jogszabályok és várható fejlesztési lehetőségek, illetve források ismeretében – csak ajánlásokkal élhetnek a Társulás felé, hogy mely a jövőben mely szolgáltatásokat kellene kiépíteni, s azokat, valamint a meglévő ellátásokat milyen módon kellene működtetni.
- Egyes településeken a legelemibb szociális és gyermekjóléti szolgáltatások sem érhetők el. (Erre vonatkozóan pontosítás alatt áll az a táblázat, amely a ténylegesen működő és érdemben elérhető szolgáltatások összevetését kísérli meg, amelyek mentén további ajánlások megfogalmazhatóak.)
- A szociális és gyermekjóléti alapszolgáltatások ellátottsági mutatói igen alacsonyak.
- Az ellátórendszerben meghatározó szerepet játszanak az önkormányzati intézmények (illetőleg az önkormányzat által foglalkoztatott személyek).
- Bár alacsony a nem állami szervezetek szerepvállalása, a gyermekjóléti szolgálat, valamint a családsegítés területén a dominanciájuk megkérdőjelezhetetlen.
- A kistérségi gondolkodás a szociális és gyermekvédelmi terület vonatkozásában is megjelenik, azonban a tényleges feladatmegvalósítás számos hiányossággal küzd. Ennek oka lehet, hogy a többcélú társulás keretében való feladatvállalás előnyei (hatékonyság, hatásosság, gazdaságosság) nem kellően ismertek a döntéshozók körében (sem), a települések közötti érdekkellentétek megléte erőteljesebb térségi kohézió megteremtésének igényénél. A szolgáltatások helyi szintű biztosítása a térségi szervezeti és szakmai irányítással nem valósul meg a szükséges szakmai tudások és készségek hiányában, a térségi ellátás a települési szolgáltatások megszűnésével válik azonossá ebben a helyzetben. Nem utolsó sorban a szociális területen dolgozók hiányos kommunikációja (pl. szakmai fórum hiánya), gyenge érdekérvényesítő képessége is szerepet játszik a fennálló helyzet kialakulásában, fennmaradásában.
- A térségi feladatellátás a családsegítés és gyermekjóléti szolgálat esetében a legkiterjedtebb, azaz fedi le a legtöbb települést, azonban a hozzáférésük mégsem kielégítő (az ügyfélfogadás időtartama és gyakorisága rettentő alacsony).

- A térségi együttműködés nem terjed ki térségben a bentlakásos intézmények, valamint a bölcsődék működtetésére, így ezek kizárólag azok székhelyén, Nagykanizsa városában élők számára vehetőek igénybe. Ezen intézmények kihasználtsága 100%-os (illetve a feletti).
- Nagykanizsa bár a kistérség centruma, még több feltételnek kell megfelelnie, hogy ezt a szerepét a szociális szolgáltatások tekintetében is betölthesse.
- A fentiek alapján elmondható, hogy **a kistérségi szociális szolgáltatási háló nem kellően kiépült, nem szolgálja megfelelően a térséghez tartozó települések méret nagyságából adódó hátrányainak mérséklését, az ott élők közszolgáltatásokhoz való kiegyenlített hozzáféréseinek elősegítését, átgondolt és megvalósítható szakmai elképzelések híján ennek megváltozása nem is várható.**

3. FEJLESZTÉSI IRÁNYOK, FELADATOK

3.1. A NAGYKANIZSAI KISTÉRSÉG SZOCIÁLPOLITIKÁJÁNAK FÓKUSZA

Fejlesztési irányok

Nagykanizsa térségi sajátos adottságokkal bír nem csupán Zala megye, de a Nyugat-Dunántúli Régió vonatkozásában is. Az érintett több mint 81 ezer ember nagy területen él, egyenetlen eloszlásban. A központi település a több mint 50.000 lakosú megyei jogú város, kiépült, tudatosan és szakszerűen tervezett és egymásra épülő szolgáltatási és ellátórendszerrel. A következő legnagyobb település nem a térség másik városa, Zalakaros, hanem Zalakomár, alig 3.000 lakossal. Nincs 5 és 10 ezer lakosságú település. Minden harmadik település 500 és 1.000 fő közötti, míg a települések zömét az 500 fő alatti falvak teszik ki. E falvak döntő többségében **az alapszolgáltatások nagy részét is csak elméletben biztosítják a települési önkormányzatok.** A ténylegesen létező szolgáltatások – pl. a térségi családsegítő és gyermekjóléti szolgáltatás – települési szinten igen ritkán és rövid időre érhető el, jellemzően heti néhány órában. A kontraszt tehát igen nagy a város és a környező falvak helyzete és szolgáltatásainak kiépültsége között. Mindezen tényeket összevetve a szociális és gyermekvédelmi jogszabályok elveivel, amelyek 10, 20, 30 ezres populációkra már speciális szolgáltatások biztosításának kötelezettségét is előírják, látható: komoly hiányok megszüntetése és megoldandó feladatok várnak a térségre, amelyek módját és alapelveit a szolgáltatástervezési koncepciónak kell kijelölnie.

Nagykanizsa városa alapvetően biztosítja a jogszabályok által előírt szociális és gyermekvédelmi ellátásokat és szolgáltatásokat, sőt több innovatív, a létező problémákra megfelelő válaszokat kereső megoldásokkal is kísérletezik. Ezért alapvetően fontos ennek az értéknek a megőrzése, és az **elért eredmények fenntartása**, sőt a térségbe bevonható **külső fejlesztési források**, valamint a rendelkezésre álló **belső szakmai erőforrások** bölcs ötvözésével továbbra is előremutató és a szükségletekre válaszoló szolgáltatások létrehozása.

A szociális jogszabályok alapvetően célcsoportok mentén írnak elő intézményi ellátási kötelezettségeket az önkormányzatok számára. A **kanizsai térség** térszerkezete és jelenlegi ellátási rendszere alapján nyilvánvalóan adódik a másik legfontosabb irányelv: lehetőség szerint

- még elérhető és bejárható **körzetek** kialakításával,
- **több települést ellátó,**

- **ágazat- és szektorközi megoldásokon alapuló** fejlesztésekkel pótlandóak az ellátási hiányok.

Legalább ennyire fontos ugyanakkor annak biztosítása, hogy – ismét csak a realitások által engedett keretek között – **a legkisebb településeken is elérhető legyen valamely humán szolgáltatás, szakmai és civil segítség lehetősége.** Ez a célkitűzés a szociális információs szolgáltatásnak a kötelező alapszolgáltatások közül történő kikerülése ellenére alapvető fontossággal bír a szolgáltatások döntő többségét nélkülöző kistelepüléseken, illetve a kirekesztődés által különösen veszélyeztetett csoportok által magas arányban lakott város esetén egyaránt. Ennek formája és módja erőteljesen függ a helyi adottságoktól, szakemberek és civil szervezetek lététől, és az eddigieknél is jobban **felértékeli az ágazat, szektor- és szakmaközi együttműködésüket, hálózatokat.** A jelenleg működő szolgáltatói kapacitások újragondolása ilyen megközelítéssel a létező szociális szolgáltatások **hatásosságának növekedését** eredményezik.

Az egyes intézményi formák és szolgáltatások költséghatékonyabb biztosítása

Térségi feladatellátás, települési szinten elérhető szolgáltatási tartalommal

A térségi feladatellátás a finanszírozási nyomás következtében sokkal inkább veszélyként, mint lehetőségként tételeződik. Ugyanakkor látható a jelenlegi helyzetértékelésből, hogy **Nagykanizsa gyakorlatilag kiépült ellátórendszerrel rendelkezik,** miközben a falvak közül néhány a legalapvetőbb szolgáltatásokat sem képes biztosítani. Logikusan adódna tehát a lehetőség a város szakember- és intézményi erőforrásaira építkező fejlesztés lehetősége. A térségi szolgáltatást biztosító közhasznú társasággal kapcsolatos ellentmondásos tapasztalatok azonban nem teszik egyértelművé ezt a lehetőséget.

A legfőbb **problémák** a következők:

- A térségi ellátások esetében nem fordult mindezidáig kellő figyelem az egyes ellátási formák összehangolására (pl. térségi családsegítő és gyermekjóléti szolgálat és falugondnokságok, valamint iskolabuszok, stb.), ami a szolgáltatások elérésének jelentős korlátozottságát fokozta.
- A finanszírozási lehetőségek kihasználása jelenleg korántsem teljes, aminek alapvetően saját fenntartású intézményekhez való ragaszkodás az oka. Ez azonban a finanszírozási nehézségek elmúlt évekbeli további fokozódásához vezetett.
- A várost és intézményeit leszámítva gyakorlatilag nincsenek olyan szakemberek a kisebb településeken, akik ezeket a szakmai feladatokat átgondolni és kezelni képesek lennének. Az igazgatás terén résztudásokkal rendelkező, mégoly elkötelezett jegyzők és gyámügyesek nem tudják pótolni a szociálpolitikai ismeretek hiányát a helyi igazgatásban, nincsenek elfogadható minőségű szakmai koncepciók, a gyakorló szociális szakemberek a falvakban szintén nem rendelkeznek megfelelő tapasztalatokkal és a jelentős változásokhoz szükséges gyakorlati és elméleti – elsősorban szociális menedzsment – ismeretekkel.
- A térségi társulásnál nincs a szociális, gyermekvédelmi és integrált humán szolgáltatásokhoz értő szakember, ami a fenti problémák további erősödését eredményezték.

A normatív finanszírozási, jogszabályi változások azonban az új típusú szolgáltatási rendszer kialakítását jelöli ki egyetlen lehetséges irányának. A szakszerűség felértékelődése egyértelmű kihívást jelent a térség szociális szolgáltató rendszerének humán politikája számára. Ugyanakkor szembe kell nézni azzal, hogy az ellátatlan emberek tömegein nem segítenek – már ha hozzájutnak a segélyek – és a hangzatos foglalkoztatási elvárások nem

tudnak maguktól teljesülni. A személyes gondoskodást nyújtó szociális szolgáltatások nélkül a helyzet nem tud javulni, ezért szükséges és indokolt a szolgáltatások helyi elérhetősége érdekében szükséges változtatásokat megtenni.

Ágazatok, szektorok és szakterületek közötti együttműködések

Feltétlenül szükséges az oktatási koncepció és a szociális szolgáltatástervezési koncepció összehangolása, elsősorban a kihasználatlanná váló oktatási intézmények lehetséges integrált intézményi és/vagy civil, helyi közösségi célokra valamint foglalkoztatási programok alapjául szolgáló hasznosíthatósága szempontjából.

A térség szociálpolitikájának kiemelt célcsoportjai

- Alacsony iskolázottságuk miatt az **elsődleges munkaerőpiacról kiszorulók**, ezen belül is a **több gyermeket nevelő** családfenntartók.
- A **lakhatási helyzetük miatt veszélyeztetettek** köre: szükséglakásban, alacsony komfortfokozatú lakásokban, zsúfolt körülmények között, **különösen a romatelepeken élők.**
- **Idősek és fogyatékossgal élők, pszichiátriai és szenvedélybetegek**, s akik önmaguk ellátására nem képesek.
- A **kisgyermeket nevelő szülők**, és a **0-3 éves korosztály.**

Nagykanizsai Kistérség Szociális Koncepciójának célrendszere

MISSZIÓ:
 „NAGYKANIZSA MEGÚJULÓ ÉS SZÉLES SPEKTRUMÚ SZOLGÁLTATÁSAIT A TÉRSÉG ELLÁTATLAN TELEPÜLÉSEI SZÁMÁRA MINÉL INKÁBB KITERJESZTŐ, RUGALMAS ÉS EGYÜTTMŰKÖDÉSEN ALAPULÓ SZOCIÁLIS ELLÁTÓRENDSZER BIZTOSÍTÁSA”

A NAGYKANIZSAI KISTÉRSÉG SZOCIÁLIS SZOLGÁLTATÁSTERVEZÉSI KONCEPCIÓJÁNAK STRATÉGIAI CÉLJAI				
1.	2.	3.	4.	5.
Szükségletekre reagálni képes, fenntartható szociális ellátórendszer létrehozása	Nagykanizsa szolgáltatási kapacitásainak növelése	A kistérségben a „látszat” szolgáltatások helyett elérhető szolgáltatások biztosítása	Együttműködések a szociális szférában, interprofesszionális	Helyi cselekvések, közösségi kezdeményezések, civil jelenlét erősítése

STRATÉGIAI PROGRAMOK – PRIORITÁSOK			
A központi város fejlett és szakszerűnek megerősítése	A térség adekvát, megújulni és alkalmazkodni képes szociális ellátórendszerének kialakítása a helyi szükségletekhez igazodóan, a nagykanizsai szolgáltatások térbeli kiterjesztésével	A hozzáférés támogatása	Társadalmi és szakmai innovációk támogatása

3.2. KERETEK BIZTOSÍTÁSA, SZABÁLYOZÁSI FELADATOK

Szabályozási feladatok

A **helyi rendeletek** igen eltérő minőségűek, komoly hiányosságok – nem megfelelő tartalommal és keretek között készült helyi jogszabályok – kiküszöbölése érdekében a rendeletek megújítása szükséges a falvak nagy részében. A rendeletek gyakran szabályozzák úgy a szolgáltatásokat, hogy azokra ne támadjon véletlenül sem igény – ennek a problémakörnek a döntéshozók széles körével történő megvitatása komolyan indokolt.

Az **ellátási szerződések, társulási megállapodások** pontosítása feltétlenül szükséges.

A kistérség számára elengedhetetlenül fontos a Kistérségi Szociálpolitikai Kerekasztal létrehozása, működtetése. A kerekasztal a *szakmai érdekegyeztetés egyik fóruma*, feladatát az alábbiak szerint javasoljuk meghatározni:

- a szolgáltatástervezési koncepcióban meghatározott feladatok megvalósulásának, végrehajtásának folyamatos figyelemmel kísérésére,
- a szolgáltatástervezési koncepció végrehajtása érdekében elfogadott közgyűlési döntések megvalósulásának monitorozása,
- az egyes ellátotti csoportok helyzetének vizsgálata a szolgáltatástervezési koncepcióban meghatározott feladatok időarányos teljesítésével összefüggésben.

3.3. FEJLESZTÉSI JAVASLATOK

I. A SZOLGÁLTATÁSI RENDSZER ÁTALAKÍTÁSÁNAK FŐBB STRATÉGIAI IRÁNYAI

A kistérségi szociális és gyermekjóléti ellátórendszer komplex átalakítására van szükség, melyben:

- Jobban elkülönül majd az önellátó képesség hiányából fakadó problémák kezelése, a szegénység leküzdését szolgáló ellátások megszervezésének kötelezettsége, finanszírozásának módja.
- Kiemelt helyen kell, hogy szerepeljen az idősvédelem, fókuszálva a személyes gondoskodást nyújtó házi segítségnyújtásra; illetve a jelzőrendszeres házi segítségnyújtás társulási formában történő megszervezésére.
- Ki kell építeni a szenvedélybetegek nappali ellátását a civil szféra és az önszolgáltató csoportok bevonásával.

- Az eddiginél hangsúlyosabban kell kezelni a megváltozott munkaképességű személyek munkaerő-piaci reintegrációjának biztosítását, best practice módszerek adaptálásával (pl. integrált foglalkoztatást segítő szolgálat).
- A szociális alapszolgáltatások teljes körű megvalósítása, úgy, hogy az elérhetőség jó színvonalon az összes településen biztosított legyen. Elsőbbséget kell, hogy kapjon a lakóhelyen való segítség, az olcsóbb alapellátás garantálása a drágább szakellátás fejlesztésénél.
- A legrászorultabb emberek érdekében a szolgáltatások hozzáféréseinek, esélyegyenlőségének megteremtése a cél.
- A jelenlegi szolgáltatási rendszer hatékonyságát úgy kell növelni, hogy a meglévő erőforrások mellett valósuljon az meg, és integrált közösségi szolgáltatók alakuljanak ki. A kapacitás-szabályozás érvényesüljön a területen mind az önkormányzati, mind pedig a civil szférában.
- A szakellátásban érvényre kell juttatni a differenciált állami normatívához való hozzájutást, a meghatározó elv az indokolt közfinanszírozás legyen.
- Elengedhetetlen a minőségbiztosítási rendszer működtetése. A szociális és gyermekvédelmi szolgáltatásokhoz kapcsolódó szakmai standardok és protokollok érvényesítése alapvető feladat.
- A jövőben a foglalkoztatáspolitikai és a szociális ellátórendszer kapcsolata erőteljesebbé válik. E folyamatot kell, hogy tükrözze a kistérség törekvése is. E két terület összehangolása, az aktivizálás a foglalkoztatottság javulását eredményezheti, mely kihat a szociális helyzet javulására is.
- Akadálymentesítés mind szélesebb körű megvalósítása.
- A roma lakosság felzárkóztatása a CKÖ-vel együttműködve.
- A gyermekek napközbeni ellátásának fejlesztése (bölcsődei ellátás férőhelyszámainak bővítése, az ellátás térségi szolgáltatássá való fejlesztése, családi napközik, valamint egyéb alternatív megoldások létrehozása) indokolt a nők munkaerőpiaci reintegrációja, valamint a gyermekek ellátása érdekében.
- A gyermekes családok támogatására, a gyermekek egészséges fejlődésének elősegítése érdekében különféle programok szervezése és elterjesztése (pl. Biztos Kezdet program) szükséges.

II. FELADATORIENTÁLT FINANSZÍROZÁS FELTÉTELEINEK MEGTEREMTÉSE

Elképzelhető megvalósítási technikák:

- a térségi normatívák felhasználhatóságának szakmai és pénzügyi feltételeit figyelembe vevő szervezeti és formai megoldások kialakítása
- bázisalapú költségvetési tervezés helyett feladatalapú tervezés
- intézményfinanszírozás automatikus „indexálása” helyett szociális szakmai szempontokat figyelembe vevő feladat-ellátási és hatékonysági mutatókhoz kötött finanszírozás
- kiszerezhető szolgáltatások és részfeladatok piacosítása illetve társadalmosítása

III. A MÁR MŰKÖDŐ KAPACITÁSHIÁNYOS SZOLGÁLTATÁSOK FEJLESZTÉSE

- létező és működő szolgáltatások tényleges elérhetővé tétele adekvát információáramoltatás és a fizikai megközelíthetőség biztosításával

IV. MEGFOGALMAZÓDOTT ELLÁTÁSI IGÉNYEK KIELÉGÍTÉSE

- Térségi megoldások szolgáltatásként működtethető és pénzügyileg fenntartható megoldásainak kidolgozása
- Új szolgáltatások beindítása, társadalmosítás megerősítésével

2.3. A többcélú kistérségi társulások szociális intézményi feladatainak támogatása

Többcélú kistérségi társulás által fenntartott intézmény

FAJLAGOS ÖSSZEG: 210 000 forint/fő

Intézményi társulás által fenntartott intézmény

FAJLAGOS ÖSSZEG: 190 000 forint/fő

A többcélú kistérségi társulás a támogatásra akkor jogosult, ha biztosítja a személyes gondoskodás keretébe tartozó, a Szocvtv. szerinti szakosított ellátást biztosító intézmények közül legalább egy intézmény társult formában történő fenntartását:

- időskorúak ápolást, gondozást nyújtó otthona,
- időskorúak vagy fogyatékos személyek gondozóháza,
- pszichiátriai és szenvedélybetegek átmeneti otthona,
- hajléktalanok átmeneti szállása.

A társult formában történő intézményfenntartás követelménye akkor teljesül, ha a többcélú kistérségi társulás:

- ezen intézmény(ek)et fenntartja, vagy
- szervező tevékenységével biztosítja, hogy a korábban legalább két települési önkormányzat által külön-külön fenntartott intézményeket legkésőbb 2006. január 31-től intézményi társulás egy intézményként tartsa fenn, és az így létrehozott intézmény magasabb szakmai, gazdasági hatékonysággal működjön.

A többcélú kistérségi társulás a 2006. január 31-ét követően megalakuló intézményi társulás által fenntartott intézményben ellátottak után támogatást nem vehet igénybe, kivéve, ha az intézmény 2006. január 31-ét követően központi költségvetési vagy európai uniós támogatással jött létre.

A támogatás az intézményi ellátottak után illeti meg a többcélú kistérségi társulást.

A támogatás az e pontban foglalt feltételeknek megfelelő intézmények fenntartása során felmerülő működési kiadásokhoz, szakemberek foglalkoztatásához, utazási kiadásaihoz, ezen intézmények fejlesztéséhez használható fel.

2006 évi CXXVIII tv a Magyar Köztársaság 2007. évi költségvetéséről

Szakmai ajánlás új szolgáltatások biztosítására

Jelen koncepció által felvetett javaslatok illeszkednek az alapvető szakmai normákhoz, az Európai Unió fejlesztési, támogatási logikákhoz egyaránt, és alapvetően megfeleltethetők a készülő törvénymódosítás irányvonalainak is. Mindezek figyelembe vételével a következő táblázat jelzi azon beavatkozási területeket, konkrét tennivalókat, amelyek a térségi szociális szolgáltatási rendszer fejlesztése szempontjából indokolt és szükséges megtenni. E tennivalók egy része a jogszabályi kötelezettségből törvényszerűen adódik, másik része pedig – természetesen a tételes és íratlan szakmai normáknak megfelelő – szervezési, harmonizálási és társadalmassítási javaslatokból adódik.

1. Az eddigi működésben változtatás nem történik

	Előnyök	Hátrányok
Szakmai és működésbeli	- Jelenlegi szervezeti egyensúlyokat nem érinti	- Szolgáltatáshiányos kistételek maradnak - A meglévő szolgáltatások nehezen elérhetőek - Látszatszolgáltatások működnek (étkeztetés)
Finanszírozási	- Megszokott és települési szinten jobban átlátható a finanszírozás	- Nem hívható le emelt normatíva - Az eddig jogosulatlanul felvett normatívák nagy megterhelést jelentenek a társulás számára

2/a. A többcélú társulás saját, mikrotérségi feladatokat ellátó intézményrendszert tart fent

	Előnyök	Hátrányok
Szakmai és működésbeli	- A kistérség lakossága számára több és jobban elérhető, minőségibb szolgáltatás - A speciális szakterületek ellátáshoz szükséges szakemberek bázisát Nagykanizsa biztosítja (pszichológus, jogász, stb.) - Megfelelő szakmai program esetén a településeken eddig meglévő szolgáltatások is integrálásra kerülnek, ami a kisfalvak esetében is érdemi fejlesztést eredményez - Foglalkoztatást bővít, szakemberek „hazatérését” segíti	- Megfelelő szakmai program és adekvát szolgáltatásszervezés nélkül a szolgáltatások továbbra sem érik el a kistételeket - A hátrányok mérséklésére irányuló kitüntetett figyelem hiányában a falvak még a jelenlegi szolgáltatásaiktól is megfosztódhatnak, a remélt fejlesztés helyett - Jelenleg szűkös a feladat megoldására képes szakember a térségben, ami külső szakmai segítség bevonását és/vagy a térségbe szociálpolitikus visszavonását teszi szükségessé
Finanszírozási	- Legmagasabb lehívható normatíva	

2/b. A többcélú társulás intézményfenntartó társulásként működik

	Előnyök	Hátrányok
Szakmai és működésbeli	<ul style="list-style-type: none"> - A kistérség lakossága számára több és jobban elérhető, minőségibb szolgáltatás - A speciális szakterületek ellátáshoz szükséges szakemberek bázisát Nagykanizsa biztosítja (pszichológus, jogász, stb.) - Foglalkoztatást bővít, szakemberek „hazatérését” segíti 	<p>Megfelelő szakmai program és adekvát szolgáltatásszervezés nélkül a szolgáltatások továbbra sem érik el a kistelepüléseket</p> <ul style="list-style-type: none"> - A hátrányok mérséklésére irányuló kitüntetett figyelem hiányában a falvak még a jelenlegi szolgáltatásaiktól is megfosztódhatnak, a remélt fejlesztés helyett - Jelenleg szűkös a feladat megoldására képes szakember a térségben, ami külső szakmai segítség bevonását és/vagy a térségbe szociálpolitikus visszavonását teszi szükségessé
Finanszírozási	- A jelenlegi települési normatíváknál némileg magasabb, (de a társulás saját intézményeinél alacsonyabb) normatíva hívható le	- Alacsonyabb normatíva hívható le, mint a 2/a esetben

2/c. A többcélú társulás kiszerezői a feladatellátást

	Előnyök	Hátrányok
Szakmai és működésbeli	<ul style="list-style-type: none"> - Megfelelő szolgáltató esetén a kistérség lakossága számára több és jobban elérhető, minőségibb szolgáltatás <p>Felkészült és megfelelő szakmai szervezet esetén valóban fejleszthetőek kissé a szolgáltatások (pénzügyi korlátok közé szorulva)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Érdemi szakmai fejlesztést, különösen a menedzsment és lényegesen magasabb felkészültségű szakemberek terén a kis intézmények nem tudnak biztosítani - A rendelkezésre álló szűkös finanszírozás mellett nem lehetséges az érdemi minőségi fejlesztés biztosítása
Finanszírozási	- Önkormányzatok „letudják” szolgáltatási kötelezettségüket	- A legalacsonyabb normatíva hívható le

A többcélú kistérségi társulás által vállalandó szociális és gyermekjóléti feladatokra az alábbi szolgáltatásokat javasoljuk:

- házi segítségnyújtás, jelzőrendszeres házi segítségnyújtás, támogató szolgálat, közösségi pszichiátriai ellátás, nappali ellátás (hajléktalan személyek, valamint esetleg idős és fogyatékos személyek részére), - jelenleg Nagykanizsa város által fenntartott – bentlakásos szociális intézmények, családsegítő szolgálat, gyermekjóléti szolgálat, integrált óvoda-bölcsőde.

Amennyiben a társulás a mikrotérségi központok mellett dönt, úgy annak megvalósítására a következők ajánljuk:

- A mikrotérségi központok központjainak a már nappali ellátást nyújtó településeket, továbbá a családsegítő központok székhelyeit javasoljuk azzal, hogy ezek a központok bővítsék a tevékenységeiket (azon központok, melyek a családsegítés és a gyermekjóléti szolgálat bázisai, egészítsék ki a tevékenységeiket a szociális szolgáltatások körébe tartozó nappali ellátással az idősek személyek számára, illetőleg a nappali ellátást nyújtó települések). Ezen mikrotérségi centrumokba lehet tovább integrálni a környező településeket ellátó házi segítségnyújtás feladatát is, amelyek formálisan természetesen továbbra is helyben működnek, azonban a javasolt integráció révén lényegesen magasabb normatíva hívható le a működési költségek fedezésére.

Elsősorban a kisgyermekes nők munkaerőpiaci reintegrációja érdekében javasoljuk, hogy a nagykanizsai székhelyű bölcsőde szakmai bázisán keresztül mikrotérségi szinten egy-egy már működő óvoda tevékenységének bővítésével, integrált óvoda-bölcsőde létrehozásával.

Települési szinten javasolt gondoskodni az étkeztetés, valamint a – 600 főnél kisebb lélekszámú településeken – a falugondnoki szolgálat megszervezéséről, illetőleg a hiányzó ellátások pótlásáról. Az étkeztetés bázisát egyrészt a közoktatási intézményekben működő konyhák bevonásával, másrészt pedig - főként kisebb településeken – étkeztetést is biztosító vállalkozóval történő kisserződttetéssel javasoljuk biztosítani. Ennek oka, hogy a kicsi konyhák működtetését nem fedezi az étkeztetés után járó normatíva. Ezen túlmenően a kisserződttetés mellett szól, hogy ily módon kiküszöbölhető az iskolai, illetőleg az óvodai konyhák esetében gyakorta fennálló problémák (hétvégi szolgáltatás hiánya, nyáron hosszabb-rövidebb szüneteltetése a szolgáltatásnak, a gyermekeknek, illetőleg a felnőtteknek eltérő tápanyagszükséglete, szállítási nehézségek).

Kiegészítő szabályok:

1. Általános szabályok

1.1. A többcélú kistérségi társulás az e fejezet 2.2.-2.6. és 2.8. pontjai szerinti támogatások közül kizárólag azokat igényelheti, amelyekhez tartozó feladatok ellátásában:

- a) a kistérséghez tartozó települések több mint fele részt vesz, feltéve, ha ezen települések együttes lakosság száma meghaladja a kistérség lakosság számának 60 %-át, vagy
- b) a kistérséghez tartozó települések több mint 60 %-a részt vesz, feltéve, ha ezen települések együttes lakosság száma meghaladja a kistérség lakosság számának felét.

2006 évi CXXVIII tv a Magyar Köztársaság 2007. évi költségvetéséről

V. SZERVEZETFEJLESZTÉSRE VONAKOZÓ JAVASLATOK

Mint azt a legfőbb problémák között leírtuk, a térségi társulásnál nincs a szociális, gyermekvédelmi és integrált humán szolgáltatásokhoz értő szakember. Javasoljuk olyan bizottság, szakember team összeállítását, mely tanácsadó, pályázattíró minőségben működik közre a társulás munkájában.

VI. A kistérség szociális tartalmú fejlesztési javaslatai, projektötletek

Település	Projekt neve	Projekt rövid leírása	Területi hatóköre	Becsült tervezési költség (eFt)	Becsült megvalósítási költség(eFt)	Ötlet szint	Megvalósítás ideje (0-2 év, 3-5 év, 6- év)	Vélemény
Sormás	Idősek otthona kialakítása	70 fő ellátását biztosító idősek otthonának kialakítása	térségi	1 500	350-400 000	igen	0-2	A TIOP-hoz tartozó 2007-2008-as akcióterv szerint a férőhelybővítés nem támogatható.
Pötréte	Idősek napközbeni ellátását szolgáló létesítmény kialakítása	Épület felújítás, átalakítás, eszközbeszerzés	Pötréte	4 000	20 000	100%	3-5 év	A szolgáltatás mikrotérségi működésre kiterjesztve javasolt
Zalakaros	Humán erőforrás fejlesztése	Nevelési-oktatási infrastruktúra fejlesztése, szakképzések szervezése, esélyegyenlőség						Nem egyértelmű a projekt tartalma.
Zalakaros	Szociális ellátóközpont és nyugdíjasház kialakítása	Szociális alapellátás térségi szintű megszervezése, koordinálása, jelzőrendszeres házi segítségnyújtás megvalósítása	térségi					Megvalósításra javasolt
Hahót	Idősek klubja komplexum kialakítása	Idősek klubja komplexum kialakítása			150 000			Esetleg összekapcsolva más szolgáltatásokkal megvalósítása javasolt
Hosszúvölgy	Generációs ház és életmód klub kialakítása	Létrehozás: önkormányzati tulajdonú 200m alapterületű épület felújításával	térségi	300	20 000	100%	3-5 év	Összekapcsolva más szolgáltatásokkal, mikrotérségi központként megvalósítása javasolt
Kerecseny	Gondozóház építés	50 fő befogadására alkalmas, idősek elhelyezését szolgáló gondozóház építése	térségi	8 000	400 000		0-2 év	A TIOP-hoz tartozó 2007-2008-as akcióterv szerint a férőhelybővítés nem támogatható.

VII. EGYÉB FELADATOK

- A helyi szociális rendeletek átfogó felülvizsgálata. A szociális és gyermekjóléti ellátásokról, szolgáltatásokról szóló rendeletek folyamatos aktualizálása indokolt és az újonnan bevezetendő szolgáltatások szabályozása nélkülözhetetlen.
- Pályázatok figyelése, kiemelt figyelemmel a ROP, TAMOP, TIOP –ra.
- A demográfiai és szociális helyzet alakulásának figyelemmel kísérése a kistérség közigazgatási területén belül.

1. Táblázat Indikatív cselekvési és döntési lista

JAVASOLT CSELEKVÉS, DÖNTÉS	IDŐPONT
I. TÁRSADALMASÍTÁS, LEGITIMÁLÁS	
A szociális szolgáltatástervezési koncepció első változatának egyeztetése a szolgáltatók, a szakemberek és a kisebbségi önkormányzatok képviselőivel	
Véleményeztetés a Regionális Szociálpolitikai Tanáccsal és a hatóságokkal	
Társulás helyi szakmai bázisának kialakítása (város és települések szakemberei és külső szakértők köréből)	
II. FEJLESZTÉSI JAVASLATOK ELŐKÉSZÍTÉSE	
A jogszabályi kötelezettségek teljesítésével kapcsolatos döntések előkészítése	
Indikatív forrástérkép készítése a fejlesztendő szolgáltatások indításának támogatása érdekében	
Konkrét fejlesztési ütemterv készítése	
III. SZAKMAI TEVÉKENYSÉGEK, EGYÜTTMŰKÖDÉSEK FEJLESZTÉSE	
Ágazat és szektorközi együttműködések lehetőségeinek feltárása a térség szociális és más humán szakembereinek, civil szervezeteinek bevonásával	
Térségi szolgáltató rendszerek szakmai kapacitásainak összehangolása	
Térségi ellátórendszer átalakítása érdekében a konkrét lépésekre bontott feladatterv előkészítése	
IV. HIÁNYZÓ SZOLGÁLTATÁSOK BIZTOSÍTÁSA	
A csak papíron létező térségi szolgáltatások helyi elérhetőségének biztosítása	
Átmeneti gondozást biztosító intézmények létrehozása	